

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કેરળ રાજ્ય નાણાકીય સાહસ મર્યાદિત

વિરુદ્ધ

સત્તાવાર સમક્ષ, કેરળની ઉચ્ચ અદાલત

સપ્ટેમ્બર ૨૯, ૨૦૦૬.

[એસ. બી. સિન્હા અને દલવીર ભંડારી, ન્યાયાધીશો]

કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬-કલમ ૫૩૭ (૨)-કંપનીએ અપીલકર્તા પાસેથી લોન લીધી હતી જે તે ચૂકવવામાં નિષ્ફળ રહી હતી-કેરળ રેવન્યુ રિકવરી એક્ટ કંપની હેઠળ અપીલકર્તા દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી વસૂલાતની કાર્યવાહી અનુસાર જોડવામાં આવેલી કંપનીની મિલકતો સ્વૈચ્છિક લિક્વિડેશન માટે ગઈ હતી-અપીલકર્તા, એક સરકારી કંપની દ્વારા દાવો, S.૫૩૭ (૨) ની દ્રષ્ટિએ બાકી નીકળતી રકમની વસૂલાતમાં અગ્રતા માટે-જાળવણીની જાળવણી, જાળવણીપાત્ર નથી-S.૫૩૭ (૨) પાસે કોઈ અરજી નહોતી કારણ કે અપીલકર્તા દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી વસૂલાતની કાર્યવાહીને વસૂલાત માટેની

કાર્યવાહી કહી શકાતી નથી. સરકાર-કેરળ મહેસૂલ વસૂલાત અધિનિયમ, ૧૯૬૮ ને ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ કર અથવા કરચોરી અથવા કોઈપણ બાકી નીકળતી રકમ.

કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬-કલમ ૧૨૫ અને ૪૪૬-કંપની-ઈન-લિક્વિડેશન લોન ચૂકવવામાં નિષ્ફળ રહી હતી-તેની મિલકતો કેરળ રેવન્યુ રિકવરી એક્ટ હેઠળ રિકવરી કોર્ટ દ્વારા ટાંચમાં લેવામાં આવી હતી-બાકી કંપનીની કાર્યવાહીમાં ટાંચાના અગાઉના આદેશની અસર-સમભાગ:જમી પોતે જ મિલકતમાં કોઈ ચાર્જ પેદા કરતી નથી-જમીના કારણોસર, કોઈ હુકમનામું પસાર કરવામાં આવતું નથી-આદેશ ૩૮ની શરતોમાં ચુકાદા પહેલા જમી અને આદેશ ૨૧ હેઠળ હુકમના અમલ માટે જમી વચ્ચેનો તફાવત સમજાવવામાં આવ્યો છે-કંપની અધિનિયમની જોગવાઈઓ પ્રચલિત રહેશે-S.૧૨૫ ની ચર્ચા-શબ્દો અને શબ્દસમૂહો-"જોડાણ"-એટલે કે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮-આદેશ ૨૧ અને ૩૮-કેરળ રેવન્યુ રિકવરી એક્ટ, ૧૯૬૮.

અપીલકર્તા સરકારી કંપની પાસેથી લેવામાં આવેલી લોનની ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ ગયા બાદ કેરળ મહેસૂલ વસૂલાત અધિનિયમ, ૧૯૬૮ હેઠળ એક કંપની સામે વસૂલાતની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.ડિફોલ્ટર કંપનીની મિલકતો જપ્ત કરવામાં આવી હતી.આ દરમિયાન, ડિફોલ્ટર કંપની સ્વૈચ્છિક લિક્વિડેશન માટે ગઈ હતી, જેના પર કામચલાઉ લિક્વિડેટરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.

બાકી રહેલી કંપનીની કાર્યવાહીમાં, અપીલકર્તાએ મિલકતોના વેચાણ સાથે આગળ વધવા માટે પરવાનગી માંગતી અરજી દાખલ કરી હતી, જેનો પ્રતિવાદી દ્વારા, અન્ય બાબતોની સાથે, એ આધાર પર વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે કથિત દેવાના સંદર્ભમાં આરોપ કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર પાસે નોંધાયેલો નથી અને આમ, તે અસુરક્ષિત લેણદાર હતો. હાઈકોર્ટે અરજી ફગાવી દીધી હતી. તેથી હાલની અપીલ જેમાં અપીલકર્તા માટે દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કેરળ મહેસૂલ વસૂલાત કાયદો એક વિશેષ કાયદો હોવાથી કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે; કે કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૨૫ ખેંચવામાં આવી ન હતી અને કોઈ પણ સંજોગોમાં અપીલકર્તાની બાકી રકમને કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૩૭ની પેટા-કલમ (૨) ની દ્રષ્ટિએ પ્રાધાન્ય મળ્યું હતું.

અપીલને નકારી કાઢીને કોર્ટે કહ્યું:

૧. અપીલકર્તા એક સરકારી કંપની છે. તેની લેણાં સરકારી લેણાં નથી. કેરળ મહેસૂલ વસૂલાત અધિનિયમની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી હશે, પરંતુ માત્ર તેના કારણે, સરકારી કંપનીની બાકી રકમ કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૩૭ની પેટા-કલમ (૨) ના અર્થમાં સરકારની બાકી રકમ નહીં બને. કલમ ૫૩૭ની પેટા-કલમ (૨) નો તાત્કાલિક કેસમાં કોઈ ઉપયોગ થશે નહીં, કારણ કે અપીલકર્તા દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી વસૂલાતની કાર્યવાહીને કોઈપણ કર અથવા છેતરપિંડી અથવા સરકારને ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ બાકી રકમની વસૂલાત માટેની કાર્યવાહી કહી શકાતી નથી.

[૮૫૯- C; ૮૬૦-G-H]

૨.૧.એક જોડાણ પોતે મિલકતમાં કોઈ ચાર્જ પેદા કરતું નથી.જોડાણના કારણે, કોઈ હુકમનામું પસાર કરવામાં આવતું નથી.કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૨૫માં એક વિશેષ જોગવાઈ છે.જ્યાં હુકમનામું પહેલેથી જ પસાર થઈ ચૂક્યું હોય તેવા કેસમાં તેની કોઈ અરજી ન હોઈ શકે.[૮૫૯- ઈ; ૮૬૧-એ]

૨.૨.'જમી' શબ્દનો અર્થ ફક્ત 'અદાલત સમક્ષ પહેલેથી હાજર વ્યક્તિ અથવા મિલકતને અથવા જેને તેની સમક્ષ લાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે તેને કાયદાની કસ્ટડીમાં લેવાનો' થાય છે.તેનો ઉપયોગ બે હેતુઓ માટે થાય છે:(i) પ્રતિવાદીને હાજર થવા માટે દબાણ કરવું; અને (ii) દેવાની ચુકવણી માટે તેની મિલકત જપ્ત કરવી અને તેને પકડી રાખવી.તેનો અર્થ એ પણ હોઈ શકે કે અદાલત દ્વારા જારી કરાયેલા આદેશ દ્વારા સ્થાનાંતરણ રૂપાંતર, સ્વભાવ અથવા મિલકતની હિલચાલ પર પ્રતિબંધ.[૮૫૯- એફ]

૨.૩.ત્યાં, નિર્વિવાદપણે, સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર XXXVIII ના સંદર્ભમાં ચુકાદા પહેલાંની જમી અને તેના ઓર્ડર XXI હેઠળ હુકમના અમલ માટે જમી વચ્ચેનો તફાવત અસ્તિત્વમાં છે.આદેશ XXXVIII હેઠળ પસાર કરાયેલા ચુકાદા પહેલાં જમીનો આદેશ વાદીના હિતોનું રક્ષણ કરવા માંગે છે જેથી હુકમનામું પસાર થવાની સ્થિતિમાં તે સંતુષ્ટ થાય.બીજી બાજુ, આદેશ XXI ના આવશ્યક પક્ષોએ એ જોવાનું છે કે એકવાર અમલ શરૂ થયા પછી અદાલતની

પ્રક્રિયા નિષ્ફળ ન જાય, પરંતુ તેનો અર્થ એ નથી કે કંપની અધિનિયમની જોગવાઈઓ સંપૂર્ણપણે લાગુ પડતી નથી.[૮૬૦- ઇ-એફ]

ફકીર ચંદ ગુપ્તા વિ. તંવર ફાઈનાન્સ પી. લિમિટેડ, (૧૯૮૧) ૫૧ કોમ.

કેસ ૬૦, મંજૂર થયા.

સરદાર ગોવિંદરાવ મહાદિક અને અન્ય વિરુદ્ધ દેવી સહાય અને અન્યો,

AIR (૧૯૮૨) SC ૯૮૯:[૧૯૮૨] ૧ એસ. સી. સી. ૨૩૭ અને ઇન્ડિયન બેંક વિ. ઓફિશિયલ લિક્વિડેટર, કેમીન્સ એક્સપોર્ટ (પી) લિમિટેડ અને અન્યો, [૧૯૯૮] ૫ એસ. સી. સી. ૪૦૧ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૩.૧.જે પેઢીને બંધ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હોય તેવી પેઢી અને મિલકતોમાંથી દેવાઓને વસૂલાતના સંબંધમાં અમુક વિશેષ કાયદાઓ સિવાય કંપનને અધિનિયમને જોગવાઈઓ લાગુ થશે.[૮૬૦- ડી]

૩.૨.તે સાચું હોઈ શકે છે કે જો એસ. આઈ. સી. એ. જેવો કાયદો અસ્તિત્વમાં હોય, તો તેની જોગવાઈઓ કંપની અધિનિયમ પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે. પરંતુ સ્પષ્ટ જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં, કંપની અધિનિયમને સામાન્ય કાયદા સાથે વ્યવહાર કરવા માટે પક્ષકારોના અધિકારો અને જવાબદારીઓને છોડીને માત્ર વસૂલાતની જોગવાઈ કરતા અન્ય કાયદાને માર્ગ આપવા માટે નકારી શકાય નહીં.[૮૬૩- જી, એચ]

ઓવેશન ઇન્ટરનેશનલ (ઇન્ડિયા) પી. લિમિટેડ, રી (૧૯૬૯) ૩૯ કોમ. કેસ ૫૯૫ (બો. એમ.), મંજૂર.

મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ફાઇનાન્સિયલ નિગમ વિ. ઓફિશિયલ લિક્વિડેટર, સિદ્ધુ ટાયર્સ (પી) લિમિટેડ (૧૯૮૮) ૬૪ કોમ. કેસ ૬૪૧, અલગ પડે છે.

એન. જી. ઇ. એફ. લિમિટેડ વિરુદ્ધ ચંદ્ર ડેવલપર્સ (પી) અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૮ એસ. સી. સી. ૨૧૯ અને જય એન્જિનિયરિંગ વર્ક્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ. ઉદ્યોગ સુવિધા પરિષદ અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૯ સ્કેલ ૨૮૫ પર આધાર રાખ્યો હતો.

કેરળ ફાઇનાન્સિયલ નિગમ, ત્રિવેન્દ્રમ વિ. સી. કે. શિવશંકર પાણિક્કર અને અન્યો, (૧૯૭૮) ટેક્સ એલ. આર. ૧૮૬૦; ઇન્ટરનેશનલ કોચ બિલ્ડર્સ લિમિટેડ વિ. કાર્ણાટક સ્ટેટ ફાઇનાન્સિયલ નિગમ, [૨૦૦૩] ૧૦ એસ. સી. સી. ૪૮૨; રાજસ્થાન સ્ટેટ ફાઇનાન્સિયલ નિગમ અને અન્ય વિ. સત્તાવાર લિક્વિડેટર અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૮ એસ. સી. સી. ૧૯૦ અને આઈ. સી. આઈ. સી. આઈ. બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ સિડકો લેધર્સ લિમિટેડ અને અન્યો, (૨૦૦૬) ૫ સ્કેલ ૨૭, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૪. ઉચ્ચ અદાલતે કંપની અધિનિયમની કલમ ૪૪૬ હેઠળ તેના વિવેકાધીન અધિકાર ક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરીને કોઈ ભૂલ કરી નથી. [૮૬૪-બી]

દિવાની અપીલ અધિકારક્ષેત્ર:

૨૦૦૬ની સિવિલ અપીલ નંબર ૪૩૩૩.

૨૦૦૪ની કંપની અપીલ નંબર ૧૪માં એર્નાકુલમ ખાતે કેરળ હાઈકોર્ટના તારીખ ૧૧.૩.૨૦૦૪ ના અંતિમ ચુકાદાથી.

અપીલકર્તા માટે સી. એન. શ્રી કુમાર.

પ્રતિવાદી માટે રોમી ચાકો.

કોર્ટનો ચુકાદો એસ. બી. સિન્હા દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. ન્યાયાધીશ.લીવ મંજુર

અહીં અપીલકર્તા એક સરકારી કંપની છે.તે ચીટીઓના આચરણમાં રોકાયેલ છે.મેસર્સ કોન્સર્ટ કેપિટલ લિમિટેડે તેની સહયોગી કંપની મેસર્સ કોન્સર્ટ સિક્યોરિટીઝ લિમિટેડ સાથે મળીને તેની પાસેથી લોન લીધી હતી.તેઓ આ લોન ચૂકવવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા.કેરળ રેવન્યુ રિકવરી એક્ટ, ૧૯૬૮ હેઠળ ડિફોલ્ટર કંપની સામે વસૂલાતની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.તેની કલમ ૭૧ના સંદર્ભમાં તે વતી એક જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.

ડિફોલ્ટર કંપનીની મિલકતો જપ્ત કરવામાં આવી હતી.આ દરમિયાન, કંપની સ્વૈચ્છિક લિક્વિડેશન માટે ગઈ હતી.કામચલાઉ લિક્વિડેટરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.આ અંગે ફરિયાદીને જાણ કરવામાં આવી હતી.

બાકી રહેલી કંપનીની કાર્યવાહી ૨૦૦૧ની સી. એ. નંબર ૧૬૫ હતી, જેમાં અપીલકર્તાએ મિલકતોના વેચાણ સાથે આગળ વધવા માટે પરવાનગી માંગતી અરજી દાખલ કરી હતી, જેના પર અન્ય બાબતોની સાથે આ આધાર પર વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે કથિત દેવાના સંદર્ભમાં ચાર્જ કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર

પાસે નોંધાયેલો ન હતો અને આમ તે અસુરક્ષિત લેણદાર હતો.૧. પ્રતિવાદી દ્વારા તેના વિરુદ્ધ સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું.સત્તાવાર લિક્વિડેટર દ્વારા અપીલકર્તાને મૂળ દસ્તાવેજો સુપરત કરવાના નિર્દેશ માટે પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી.મહેસૂલ વસૂલાતની કાર્યવાહી સાથે આગળ વધવા માટેની રજા માટેની અરજીને હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તેના ૨૮.૧૧.૨૦૦૩ ના આદેશ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ૨૦૦૪ની કંપની અપીલ નંબર ૧૪ વિરુદ્ધની અપીલને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે ફગાવી દીધી હતી.આમ, અપીલકર્તા આપણી સામે છે.

અપીલના સમર્થનમાં ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો આ મુજબ છે:

((i) મહેસૂલ વસૂલાત અધિકારી દ્વારા જમીનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૧૨૫ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી ન હતી.

((૨) કેરળ મહેસૂલ વસૂલાત અધિનિયમની જોગવાઈઓ એક વિશેષ કાયદો હોવાથી, તે જ કંપની અધિનિયમ પર લાગુ થશે;

(૩) અપીલકર્તાની તરફેણમાં પસાર કરાયેલ જમીનો આદેશ કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૩૭ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ સાચવવામાં આવ્યો હતો;

((iv) કોઈ પણ સંજોગોમાં, અપીલકર્તાની બાકી રકમને કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૩૭ની પેટા-કલમ (૨) ની દ્રષ્ટિએ પ્રાધાન્ય મળશે.

બીજી બાજુ, સત્તાવાર લિક્વિડેટરએ દલીલ કરી હતી કે જમીના આદેશને કારણે કોઈ ચાર્જ લેવામાં આવતો નથી અને લિક્વિડેશન પર તમામ મિલકતો સત્તાવાર લિક્વિડેટરમાં અસુરક્ષિત લેણદાર હોવાથી, કંપની અધિનિયમની જોગવાઈઓ પ્રચલિત રહેશે.

અપીલકર્તા એક સરકારી કંપની છે.તેની લેણાં સરકારી લેણાં નથી.કેરળ મહેસૂલ વસૂલાત અધિનિયમની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી હશે, પરંતુ માત્ર તેના કારણે, સરકારી કંપનીની બાકી રકમ કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૩૭ની પેટા કલમ (૨) ના અર્થમાં સરકારની બાકી રકમ નહીં બને.

સામાન્ય રીતે કાયદાની કલમ ૧૨૫ મુજબ ચાર્જ નોંધાવવો જોઈએ. જો આરોપો નોંધાયેલા ન હોય, તો તે લિક્વિડેટર અથવા લેણદારો સામે રદબાતલ થશે.વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ છે કે જો મિલકત મહેસૂલ પુનઃપ્રાપ્તિ અદાલત દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવે તો કાયદાની કલમ ૧૨૫ લાગુ થશે કે કેમ?એક જોડાણ પોતે મિલકતમાં કોઈ ચાર્જ પેદા કરતું નથી.જોડાણના કારણે, કોઈ હુકમનામું પસાર કરવામાં આવતું નથી.

'જોડાણ' અભિવ્યક્તિનો કોઈ ચોક્કસ અર્થ નથી.મર્યાદિત હેતુ હાંસલ કરવા માટે જોડાણનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે.તે વધુ આદેશો તેમજ અન્ય કાયદાની જોગવાઈઓને આધિન છે.

'જમી' શબ્દનો અર્થ ફક્ત 'અદાલત સમક્ષ પહેલેથી હાજર વ્યક્તિ અથવા મિલકતને અથવા જેને તેની સમક્ષ લાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે તેને કાયદાની કસ્ટડીમાં લેવાનો' થાય છે.તેનો ઉપયોગ બે હેતુઓ માટે થાય છે:(i) પ્રતિવાદીને હાજર થવા માટે દબાણ કરવું; અને (ii) દેવાની ચુકવણી માટે તેની મિલકત જપ્ત કરવી અને તેને પકડી રાખવી.તેનો અર્થ અદાલત દ્વારા જારી કરાયેલા આદેશ દ્વારા મિલકતના સ્થાનાંતરણ, રૂપાંતર, સ્વભાવ અથવા હિલચાલ પર પ્રતિબંધ પણ હોઈ શકે છે.

સરદાર ગોવિંદરાવ મહાદિક અને અન્ય વિરુદ્ધ દેવી સહાય અને અન્યોમાં, AIR (૧૯૮૨) SC ૯૮૯:[૧૯૮૨] ૧ એસસીસી ૨૩૭, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો:

"ચુકાદો આપતા પહેલા જોડાણની શું અસર થાય છે?ચુકાદા પહેલાં જોડાણ લાદવામાં આવે છે જ્યાં વાદીની અરજી પર અદાલતને સંતોષ થાય છે કે પ્રતિવાદી, તેની વિરુદ્ધ પસાર થઈ શકે તેવા કોઈપણ હુકમના અમલમાં અવરોધ અથવા વિલંબ કરવાના ઈરાદાથી (એ) તેની સંપૂર્ણ અથવા કોઈપણ ભાગનો નિકાલ કરવા જઈ રહ્યો છે મિલકત, અથવા (બી) અદાલતની અધિકારક્ષેત્રની સ્થાનિક મર્યાદાઓમાંથી તેની સંપૂર્ણ અથવા કોઈપણ ભાગને દૂર કરવા જઈ રહ્યો છે.ચુકાદો પહેલાં જમી વસૂલવાના આદેશ પાછળનો એકમાત્ર ઉદ્દેશ વાદીને ખાતરી આપવાનો છે કે જો તેનો હુકમ કરવામાં આવે તો તે સંતુષ્ટ થશે.તે એક પ્રકારની બાંયધરી છે કે જે ઉપલબ્ધ મિલકતની અછત માટે હુકમનામું નકામું બની

જાય છે, જેમાંથી વાદી હુકમનામું સંતોષી શકે છે.સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૬૪ની જોગવાઈ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં જમી કરવામાં આવી હોય, ત્યાં જમી હેઠળ લાગુ કરી શકાય તેવા તમામ દાવાઓની સામે જમી હેઠળ જમી હેઠળ લાગુ કરી શકાય તેવા કોઈપણ ખાનગી હસ્તાંતરણ અથવા જમ મિલકત અથવા તેમાંના કોઈપણ વ્યાજની ડિલિવરી અને કોઈપણ દેવું, ડિવિડન્ડ અથવા અન્ય નાણાંની ચુકાદા-દેવાદારને કોઈપણ ચુકવણી રદબાતલ ગણાશે.જે અમલપાત્ર હોવાનો દાવો કરવામાં આવે છે તે દાવો છે જેના માટે હુકમનામું કરવામાં આવે છે.

કંપાનિઅને મિલકતોમાંથી દેવાઅને વસૂલાતના સંબંધમાં અમુક વિશેષ કાયદાઓ સિવાય કે જેને સમાપ્ત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે, કંપાનિ અધિનિયમઅને જોગવાઈઓ લાગુ થશે.બંધ કરવાના આદેશને પસાર કરતા પહેલા કરવામાં આવેલ 'જમીનો આદેશ' રદબાતલ ન હોઈ શકે, પરંતુ પછી કંપની અધિનિયમની કલમ ૪૪૬ની શરતોમાં અદાલતી રજા સાથે અમલની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવી આવશ્યક છે. [ઓવેશન ઈન્ટરનેશનલ (ઈન્ડિયા) પી. લિમિટેડ, રી (૧૯૬૯) ૩૯ કોમ જુઓ. કેસ ૫૯૫ (બોમ)].

ત્યાં, નિર્વિવાદપણે, સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર XXXVIII ના સંદર્ભમાં ચુકાદા પહેલાંની જમી અને તેના ઓર્ડર XXI હેઠળ હુકમના અમલ માટે જમી વચ્ચેનો તફાવત અસ્તિત્વમાં છે.આદેશ XXXVIII હેઠળ પસાર કરાયેલા ચુકાદા પહેલાં જમીનો આદેશ વાદીના હિતોનું રક્ષણ કરવા માંગે છે જેથી હુકમનામું પસાર થવાની સ્થિતિમાં તે સંતુષ્ટ થાય.બીજી બાજુ, આદેશ XXI ના આવશ્યક

પક્ષોએ એ જોવાનું છે કે એકવાર અમલ શરૂ થયા પછી અદાલતની પ્રક્રિયા નિષ્ફળ ન જાય, પરંતુ તેનો અર્થ એ નથી કે કંપની અધિનિયમની જોગવાઈઓ સંપૂર્ણપણે લાગુ પડતી નથી.

[ફકીર ચંદ ગુપ્તા વિ. તંવર ફાઈનાન્સ પી. લિમિટેડ, (૧૯૮૧) ૫૧ કોમ જુઓ. કેસ ૬૦}.

જોકે, આ બાબત અલગ હોઈ શકે છે જ્યાં અદાલતી પરવાનગી સાથે કાર્યવાહી શરૂ થઈ હતી.અમે અહીં અગાઉ નોંધ્યું છે કે કલમ ૫૩૭ની પેટા-કલમ (૨) તાત્કાલિક કેસમાં લાગુ થશે નહીં, કારણ કે અપીલકર્તા દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી વસૂલાતની કાર્યવાહીને કોઈપણ કરવેરા અથવા છેતરપિંડી અથવા સરકારને ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ બાકી રકમની વસૂલાત માટેની કાર્યવાહી કહી શકાતી નથી.

કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૨૫માં એક વિશેષ જોગવાઈ છે.ઈન્ડિયન બેંક વિરુદ્ધ ઓફિશિયલ લિક્વિડેટર કેમીન્સ એક્સપોર્ટ્સ (પી) લિમિટેડ અને અન્યો, [૧૯૯૮] ૫ એસ. સી. સી. ૪૦૧ નો કેસ હતો તેમ, કલમ ૪૪૬ની પેટા-કલમ (૨) ની શરતોમાં, કંપની કોર્ટને સક્ષમ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને રદબાતલ જાહેર કરવાની સત્તા નથી, તેવા કેસમાં તેની પાસે કોઈ અરજી ન હોઈ શકે.તે કિસ્સામાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે વિશેષ કાયદાની જોગવાઈઓ કંપની અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધિન લાગુ થશે.

તેમાં એક હુકમનામું પહેલેથી જ કાર્યરત હતું અને અવલોકનો માત્ર તે સંદર્ભમાં જ કરવામાં આવ્યા હતા.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલશ્રી શ્રી સી. એન. શ્રી કુમારે કેરળ નાણાકીય નિગમ, ત્રિવેન્દ્રમ વિ. સી. કે. માં કેરળ હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો. શિવશંકર પાંડિત્કર અને અન્યો, (૧૯૭૮) ટેક્સ. એલ. આર. ૧૮૬૦, જેમાં એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે રાજ્ય નાણાકીય નિગમે પહેલેથી જ રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમની કલમ ૩૧નો આશરો લીધો હતો.

તેમાં પ્રશ્ન એ હતો કે શું ઓર્ડર એક્સ્ટ. પી ૧૮ ચાર્જ અને સેક બનાવતા હુકમની અસર ધરાવે છે. રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમની ૪૬ બી કલમની જોગવાઈઓ પર ઓવરરાઈડિંગ અસર ધરાવે છે. કંપની અધિનિયમની ૧૨૫. તે યોજવામાં આવી હતી:

" કલમ ૪૬ બી, કોઈ શંકા વિના, જોગવાઈ કરે છે કે રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હાલમાં અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈપણ કાયદામાં સમાવિષ્ટ હોવા છતાં અસરકારક રહેશે.કંપનીની અસ્કયામતોના વેચાણ દ્વારા નાણાકીય નિગમને ચૂકવવાની બાકી રકમની વસૂલાત માટેનો આદેશ ચાર્જ કરેલ હુકમનામા સમાન છે.જમ કરવામાં આવેલી અને વેચવાનો આદેશ આપવામાં આવેલી અસ્કયામતો નિગમને ચૂકવવાની રકમની જામીનગીરી છે.પરંતુ કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૨૫ જાહેર કરે છે કે કંપની દ્વારા આ રીતે બનાવવામાં આવેલ ચાર્જ

લિક્વિડેટર અને કોઈપણ લેણદાર સામે અમાન્ય રહેશે જો તે કંપનીઓના રજિસ્ટ્રાર પાસે નોંધાયેલ ન હોય.આ રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત છે અને તેથી પછીના અધિનિયમની કલમ ૪૬ બી હેઠળ, જે એક વિશેષ અધિનિયમ છે, પસાર કરાયેલા આદેશની કાનૂની અસર કંપનીના લિક્વિડેટર પર પણ બંધનકર્તા રહેશે.પેટા-સેક દ્વારા આ વધુ સ્પષ્ટ થાય છે. રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમની કલમ ૩૨ની કલમ (૧૦).

તે વધુ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

" જ્યાં સુધી કંપનીની મિલકતની કોઈપણ સુરક્ષા આપવામાં આવે છે ત્યાં સુધી કલમ ૧૨૫ કંપની દ્વારા બનાવવામાં આવેલા દરેક ચાર્જને લાગુ પડે છે.એવું ન કહી શકાય કે જે હુકમનામા દ્વારા કંપનીની મિલકતને લેણદારને બાકી રકમની વસૂલાત માટે વેચવાનો આદેશ આપવામાં આવે છે તે કંપની દ્વારા બનાવવામાં આવેલ ચાર્જ છે.એવું હોઈ શકે છે કે હુકમનામું કંપની દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ગીરો પર આધારિત છે.પરંતુ, એકવાર તે ગીરો હુકમનામામાં ભળી જાય પછી પક્ષકારોના સંબંધો હુકમની શરતો દ્વારા સંચાલિત થાય છે અને આરોપ બનાવતા હુકમનામા પર કાયદાની કલમ ૧૨૫ દ્વારા અસર થતી નથી (જુઓ સુબ્રમણ્યન વિ. મુતુસ્વામી, AIR (૧૯૪૧) F. C. ૪૭).જો આરોપ હુકમનામામાં પરિપક્વ ન થયો હોય, તો તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કલમ ૧૨૫ લાગુ થશે અને તમામ લેણદારો અને લિક્વિડેટર સામે આરોપ રદબાતલ થશે.તે

વિભાગનો વ્યાપ એવા કિસ્સાઓમાં વિસ્તારવો શક્ય નથી કે જ્યાં નિરીક્ષણની ઘટનાઓ હોય જે વિભાગ દ્વારા આવરી લેવામાં આવતી નથી.વધુમાં, આ કિસ્સામાં રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમના S.૪૬ B ના પ્રકાશમાં ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩૨ હેઠળ જિલ્લા અદાલતના આદેશ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ચાર્જને કંપની અધિનિયમની કલમ ૧૨૫ દ્વારા અસર થશે નહીં કારણ કે પછીની કલમ અધિનિયમની કલમ ૩૨ દ્વારા લેણદારની તરફેણમાં બનાવવામાં આવેલા અધિકાર સાથે અસંગત છે.

આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે આ અદાલતે, જોકે, કંઈક અલગ દ્રષ્ટિકોણ અપનાવ્યો છે.

રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમની કલમ ૨૮,૩૧ અને ૪૬બી કંપની અધિનિયમની કલમ ૫૨૯ અને ૫૨૯-એ પર લાગુ થશે કે કેમ તે પ્રશ્ન ઈન્ટરનેશનલ કોચ બિલ્ડર્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કર્ણાટક સ્ટેટ ફાઇનાન્સિયલ નિગમ, [૨૦૦૩] ૧૦ એસસીસી ૪૮૨માં આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે આવ્યો હતો, જેમાં આ અદાલતે અભિપ્રાય આપ્યો હતો:

"અમે ખરેખર એસ. એફ. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૯ અને કંપની અધિનિયમ વચ્ચે કોઈ વિરોધાભાસ જોતા નથી, કારણ કે કલમ ૨૯ હેઠળના અધિકારોનો હેતુ કંપનીને સમાપ્ત કરવાની સ્થિતિમાં કામ કરવાનો ન હતો.તેનાથી વિપરીત એમ ધારીને પણ, જો કોઈ સંઘર્ષ ઊભો

થાય, તો અમે એપીમાં આ અદાલતની ડિવિઝન બેન્ચે લીધેલા દ્રષ્ટિકોણને આદરપૂર્વક પુનરાવર્તિત કરીએ છીએ. સ્ટેટ ફાઇનાન્શિયલ કોર્પોરેશન.કેસ.આ અદાલતે તેમાં ધ્યાન દોર્યું હતું કે એસ. એફ. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૯ કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૫૨૯ (૧) અને ૫૨૯-એની જોગવાઈઓને ઓવરરાઈડ કરી શકતી નથી, કારણ કે એસ. એફ. સી. કામદારોના પારિ પાસુ ચાર્જની અવગણના કરીને કલમ ૨૯ હેઠળ અધિકારનો ઉપયોગ કરી શકતી નથી.

તેમાં લેવામાં આવેલા દ્રષ્ટિકોણને રાજસ્થાન રાજ્ય નાણાકીય નિગમમાં આ અદાલતની ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે પુનરાવર્તિત કર્યો હતો અને અન્ય વિરુદ્ધ સત્તાવાર લિક્વિડેટર અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૮ એસસીસી ૧૯૦ જેમાં તે જણાવવામાં આવ્યું હતું:

"૧૮. ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, અમે કાયદાકીય સ્થિતિનો સારાંશ આ રીતે યોગ્ય માનીએ છીએ:

(I) બેંકો અને નાણાકીય સંસ્થાઓના દેવાની વસૂલાત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ હેઠળ કાર્યરત દેવાની વસૂલાત ટ્રિબ્યુનલ તેના વસૂલાત અધિકારી દ્વારા દેવાદારની મિલકતોના વેચાણનો આદેશ આપવા અને વેચવાનો હકદાર રહેશે, ભલે તે કંપની-ઇન-લિક્વિડેશન હોય, પરંતુ કંપની કોર્ટ દ્વારા

નિયુક્ત સત્તાવાર લિક્વિડેટર અથવા લિક્વિડેટરને નોટિસ આપ્યા પછી અને તેની સુનાવણી કર્યા પછી જ.

((૨) એસ. એફ. સી. અધિનિયમની કલમ ૩૧ હેઠળ અરજી પર સુનાવણી કરતી જિલ્લા અદાલતને ધિરાણકર્તા કંપની-ઇન-લિક્વિડેશનની અસ્કયામતોના વેચાણનો આદેશ આપવાની સત્તા હશે, પરંતુ કંપની અદાલત દ્વારા નિયુક્ત સત્તાવાર લિક્વિડેટર અથવા લિક્વિડેટરને નોટિસ આપ્યા પછી અને તેમની સુનાવણી કર્યા પછી જ.

(૩) જો એસ. એફ. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૯ હેઠળ કાર્યરત નાણાકીય નિગમ દેવાદાર નિગમ-ઇન-લિક્વિડેશનની અસ્કયામતો વેચવા અથવા અન્યથા સ્થાનાંતરિત કરવા માંગે છે, તો તે નિગમ અદાલત પાસેથી યોગ્ય પરવાનગી મેળવ્યા પછી જ આ સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને નિગમ અધિનિયમની કલમ ૫૨૯-એ અને કલમ ૫૨૯ની શરતો અનુસાર સત્તાવાર લિક્વિડેટરને વેચાણ સાથે જોડવા, અપસેટ કિંમત અથવા અનામત કિંમત નક્કી કરવા, વેચાણની પુષ્ટિ, વેચાણની આવકની માલિકી અને લેણદારો વચ્ચે તેની વહેંચણી અંગે તે અદાલત દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોની શરતો અનુસાર કાર્ય કરી શકે છે.

(૪) એવા કિસ્સામાં કે જ્યાં બેંકો અને નાણાકીય સંસ્થાઓ અધિનિયમ, ૧૯૯૩ અથવા એસ. એફ. સી. અધિનિયમ હેઠળની દેવાની વસૂલાતની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં ન આવે, સંબંધિત લેણદાર કંપની અધિનિયમની સંબંધિત

જોગવાઈઓ સાથે સુસંગત તેની જામીનગીરીઓની વસૂલાત અંગે યોગ્ય નિર્દેશો માટે કંપની અદાલતનો સંપર્ક કરશે.

[આઈસીઆઈસીઆઈ બેંક લિમિટેડ વિ. પણ જુઓ.સિડકો લેધર્સ લિમિટેડ & સીઆરએસ., (૨૦૦૬) ૫ સ્કેલ ૨૭].

તે સાચું હોઈ શકે છે કે જો એસ. આઈ. સી. એ. જેવો કાયદો અસ્તિત્વમાં હોય, તો તેની જોગવાઈઓ કંપની અધિનિયમ પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે. પરંતુ સ્પષ્ટ જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં, કંપની અધિનિયમને સામાન્ય કાયદા સાથે વ્યવહાર કરવા માટે પક્ષકારોના અધિકારો અને જવાબદારીઓને છોડીને માત્ર વસૂલાતની જોગવાઈ કરતા અન્ય કાયદાને માર્ગ આપવા માટે નકારી શકાય નહીં.[જુઓ એન. જી. ઇ. એફ. લિમિટેડ વિ.

ચંદ્ર ડેવલપર્સ (પી) લિમિટેડ, અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૮ એસસીસી ૨૧૯ અને જય એન્જિનિયરિંગ વર્ક્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઉદ્યોગ સુવિધા પરિષદ અને અન્ય— (૨૦૦૬) ૯ સ્કેલ ૨૮૫]

શ્રી કુમારે રિલાયન્સને મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ફાઇનાન્શિયલ નિગમ વિ. ઓફિશિયલ લિક્વિડેટર, સિદ્ધુ ટાયર્સ (પી) લિમિટેડ, (૧૯૮૮) ૬૪ કોમ પર પણ મૂક્યું છે. કેસ ૬૪૧ પણ યોગ્ય નથી.તેમાં ચાર્જ કંપની દ્વારા નહીં, પરંતુ તેના પુરોગામી દ્વારા બનાવવામાં આવ્યો હતો જે ભાગીદારી પેઢી હતી.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અમને નથી લાગતું કે ઉચ્ચ અદાલતે કંપની અધિનિયમની કલમ ૪૪૬ હેઠળ તેના વિવેકાધીન અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરીને કોઈ ભૂલ કરી છે. અરજી ફગાવી દેવામાં આવે છે.કોઈ ખર્ચ નહીં.

અપીલ બરતરફ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.